

REGIONÁLNÍ FUNKCE RETROSPEKTIVNĚ ANEB ČÍM JSME SI PROŠLI A JAK SI STOJÍME DNES

**Výběr ze závěrů diplomové práce
Mgr. Marta Lelková**

Celostátní seminář Regionálních funkcí knihoven, Pardubice 25.-26. 10. 2017

HLAVNÍ CÍL PRÁCE

- ▶ Provedení statistické analýzy dat vykazovaných v rámci RF za roky 2002 – 2015

STRUČNÁ OSNOVA PRÁCE

- ▶ Teoretická část (ucelený přehled o fungování RF):
  - ▶ Stav českého knihovnictví před rokem 2002
  - ▶ Porovnání modelů spolupráce knihoven podle jednotlivých knihovnických zákonů
  - ▶ Hlavní důvody vedoucí ke vzniku RF
  - ▶ Legislativní a metodické dokumenty související s RF
  - ▶ Pravidla vykazování činností RF
  - ▶ Důležitost vykazování RF

STRUČNÁ OSNOVA PRÁCE

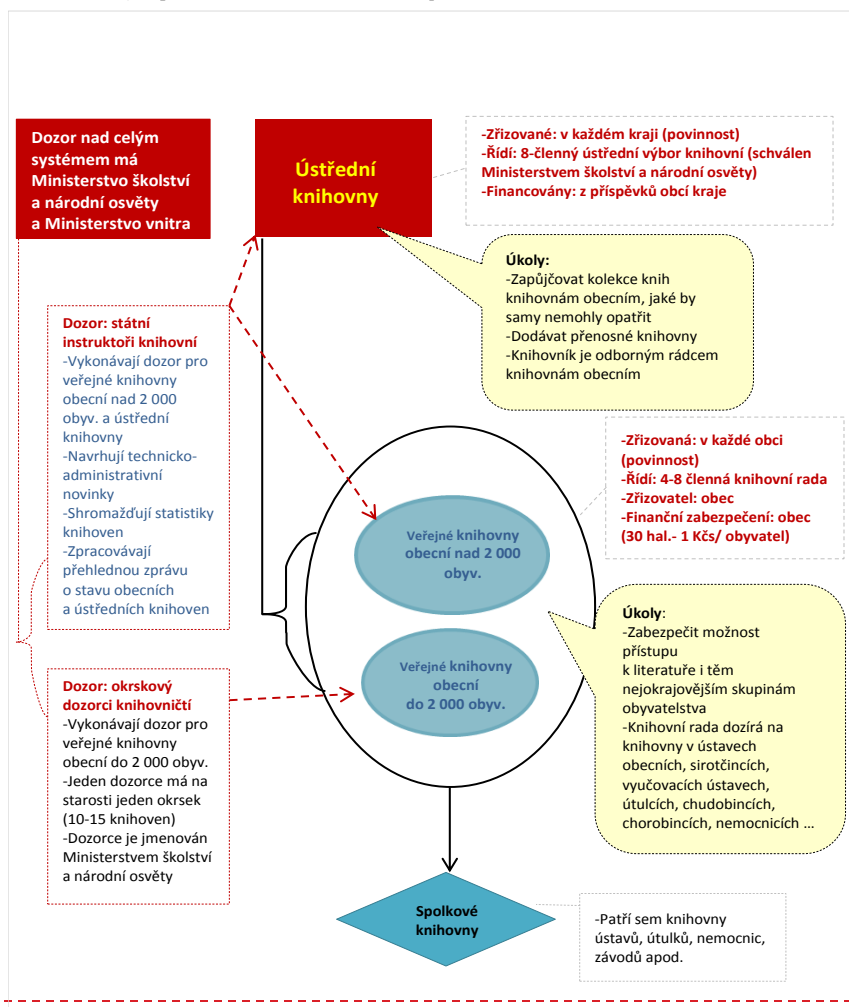

- ▶ Analytická část (ucelený přehled o výsledcích RF 2002-2015):
  - ▶ Sběr dat
  - ▶ Kontrola dat
  - ▶ Analýza dat
  - ▶ Porovnání výsledků dvou vybraných krajů s odlišným modelem výkonu RF
  - ▶ Nejdůležitější výsledky analýzy
  - ▶ Doporučení

ZAJÍMAVÉ VÝSTUPY PRÁCE

System veřejných knihoven podle I. knihovnického zákona

PRACOVNÍ POZICE „METODIK“

„Člověk se metodikem nerodí, ale stává se jím.“ (M. Šedá)

- ▶ Personální zabezpečení RF:
  - ▶ V metodických pokynech nenajdeme ani zmínku o **metodikovi**
  - ▶ Nikde není definováno, jaké znalosti a dovednosti by měl metodik mít
  - ▶ Malá pozornost věnována pracovní pozici **metodik**
  - ▶ Workshopy pro pracovníky metodických oddělení, celostátní semináře RF

ANALÝZA DAT O VÝKONU RF

MĚŘENÍ VÝKONŮ RF

Dvě dimenze měření výkonnosti:

- ▶ *Dělat správné věci – Co děláme?*
- ▶ *Dělat věci správně – Jak děláme?*

▶ **Lidé se chovají dle toho, co se sleduje:**

„Řekni mi, jak mě budeš měřit a hodnotit, a já ti povím, jak se budu chovat“.

A co metodici? 😊

KONTROLA DAT O VÝKONU RF

Odhalené chyby ve vykazování výkonů RF:

- ▶ *Ukazatel – Počet pověřených knihoven*
- ▶ *Ukazatel – Počet pracovníků zajišťujících RF*
- ▶ *Ukazatel – Počet obslužených knihoven*
- ▶ *Ukazatel – Počet zpracovaných statistických výkazů*
- ▶ *Ukazatel – Počet všech vzdělávacích akcí / účastníků / hodin*
- ▶ *Ukazatel – Výměnný fond (v knihovních jednotkách)*
- ▶ *Ukazatel – Cirkulace výměnného fondu (v knihovních jednotkách)*

- ▶ *Další časté chyby byly v součtech*

MOŽNÝ DOPAD NEJEDNOTNÉHO VYKAZOVÁNÍ

- ▶ *Ukazatel – Počet pověřených knihoven*
- ▶ *Ukazatel – Počet pracovníků zajišťujících RF*

Kraje	Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Celkem
Počet pověřených knihoven v kraji	0+1	4+1	9+1	16	2	7	3+1	6	3+1	4+1	7	7	3+1	15	93
Počet obsluhovaných knihoven v kraji	40	845	604	494	120	299	219	422	420	575	692	478	395	390	5993
Počet pracovníků zajišťujících RF	2,33	16,9	23,65	13,89	7,45	16,48	11,6	15,072	8	17	25,26	20,207	17,41	27,038	222,287

Podmínky pro výkon RF v jednotlivých krajích v roce 2015

HLAVNÍ DŮVOD CHYB ODHALENÝCH VE VYKAZOVÁNÍ

- ▶ *Absence jasných definic pro měření a vykazování sledovaných ukazatelů*
- ▶ *Změna pravidel vykazování u jednotlivých ukazatelů v průběhu času (př. cirkulace výměnného fondu)*
- ▶ *Absence programu nebo tabulek pro vykazování dat, který by měl přednastavenou např. automatickou kontrolu součtů*

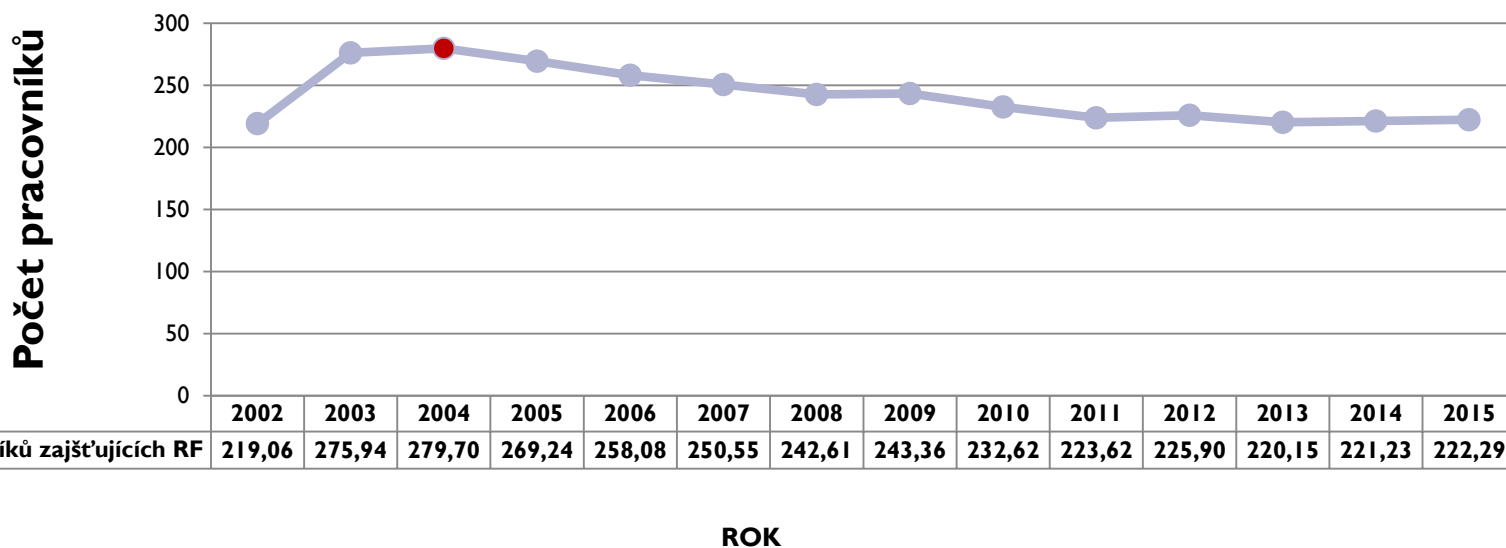
NĚKTERÉ VÝSLEDKY ANALÝZY

ANALÝZA PERSONÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

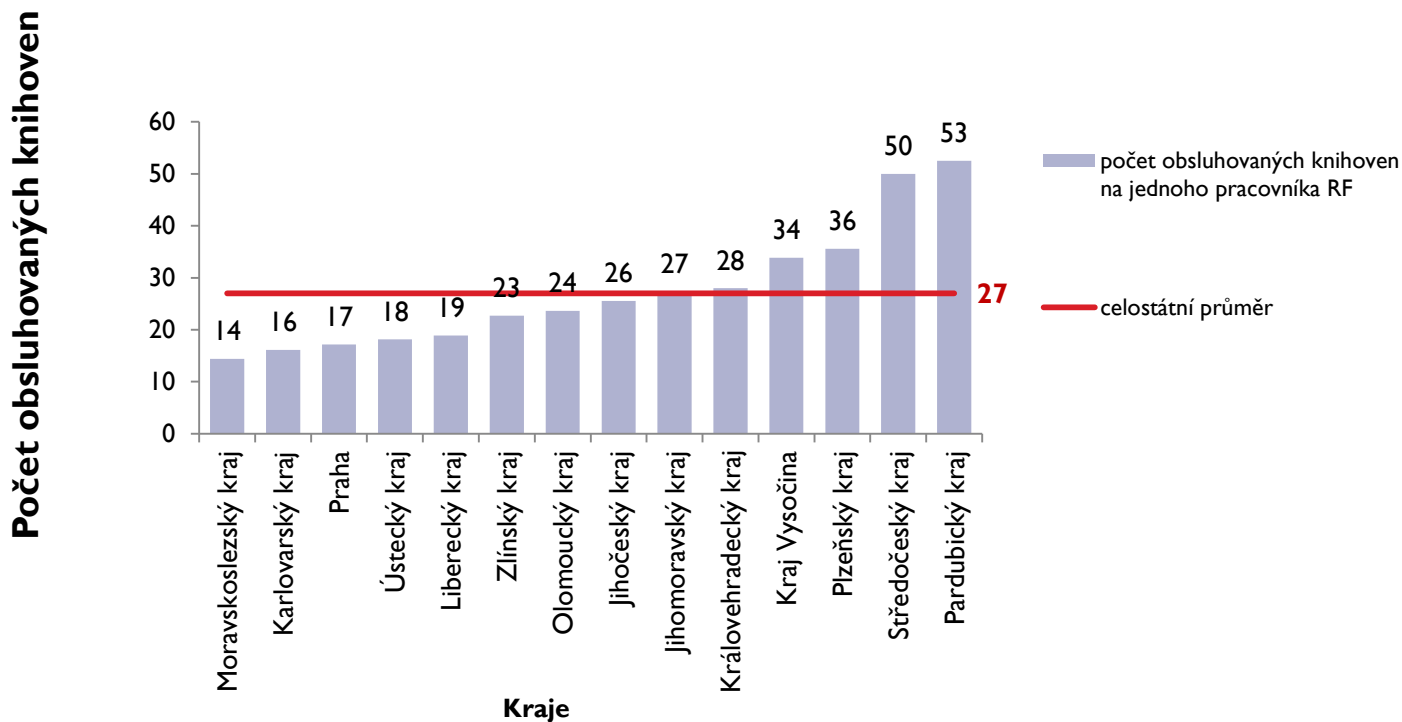

Počet pracovníků zajišťujících RF 2002-2015 (ČR)

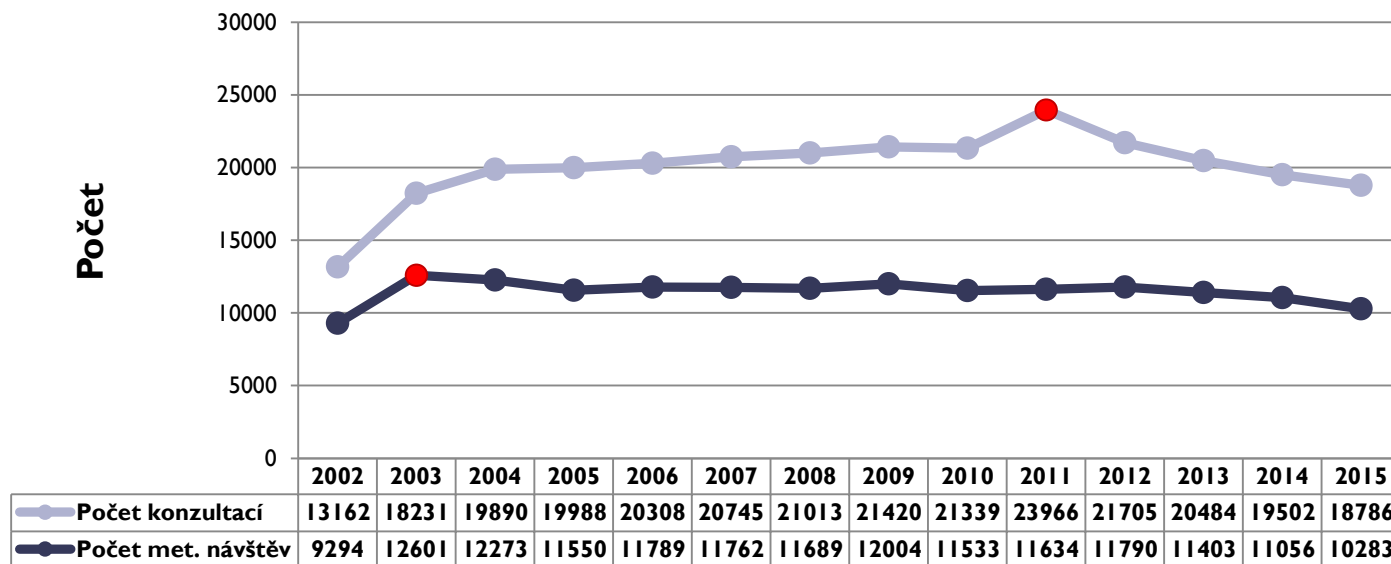
VÝSLEDKY ANALÝZY PERSONÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Průměrný počet obsluhovaných knihoven na jednoho pracovníka RF v roce 2015

METODICKÉ NÁVŠTĚVY A KONZULTACE

Vývoj počtu poskytnutých metodických návštěv a konzultací (ČR)

METODICKÉ NÁVŠTĚVY A KONZULTACE V KRAJÍCH (2015)

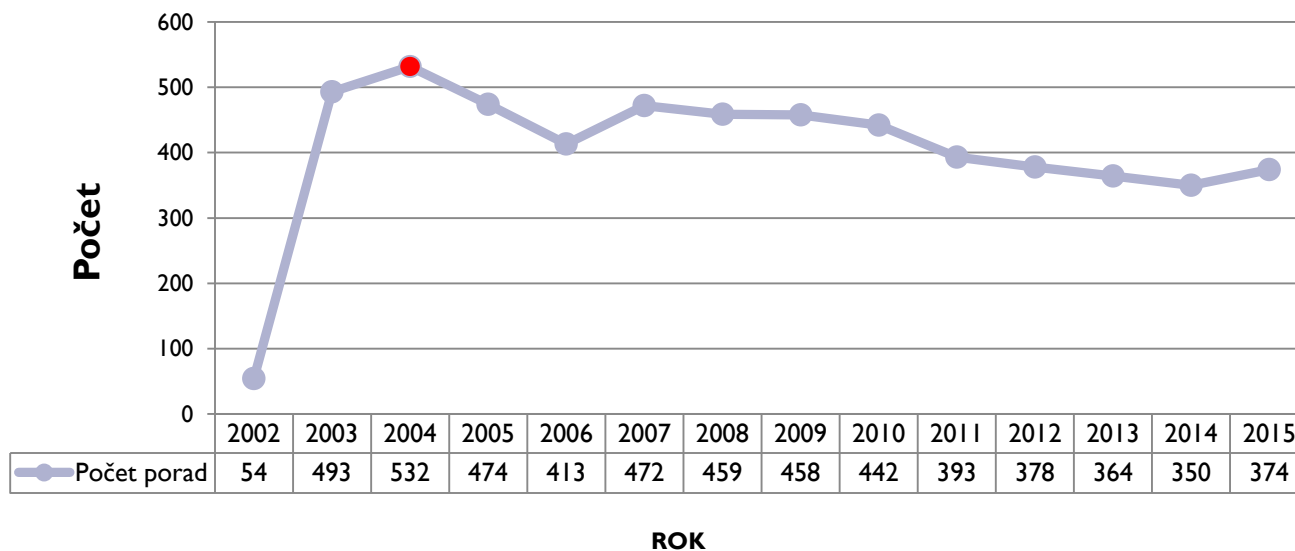
Kraje	Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj	Celkem
Počet poskytnutých konzultací	204	1 065	2 765	834	268	1 069	661	1 669	2 150	1 376	2 027	1 785	1 798	1 115	18 786
Průměrný počet konzultací na 1 obsl. knihovnu	5,1	1,26	4,57	1,58	2,23	3,57	3,01	3,95	5,11	2,39	2,92	3,73	4,55	2,85	3,13
Počet metodických návštěv	98	675	1 586	902	462	579	604	683	459	1 290	842	630	936	537	10 283
Průměrný počet met. náv. na 1 obsl. knihovnu	2,45	0,79	2,62	1,82	3,85	1,93	2,75	1,61	1,09	2,24	1,21	1,31	2,36	1,37	1,71

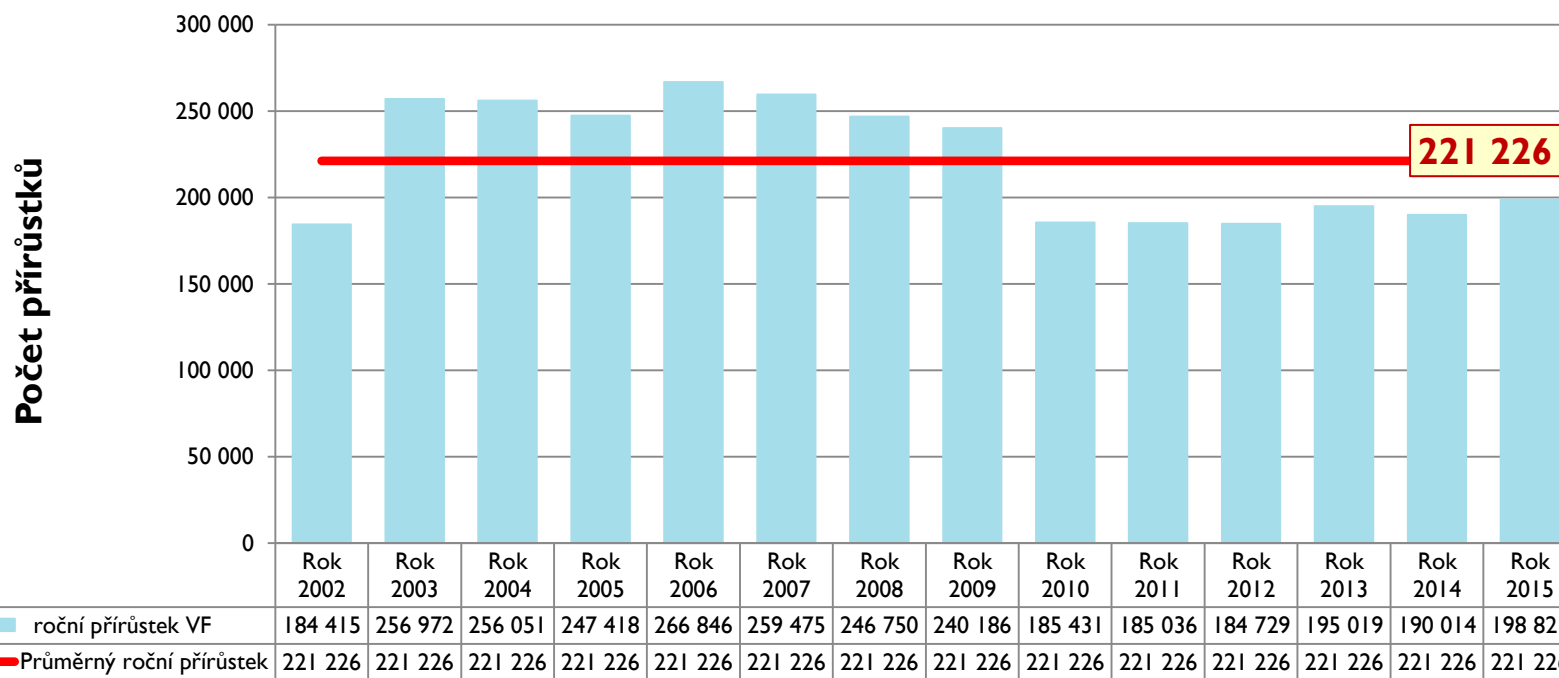
VÝVOJ POČTU PORAD 2002-2015 (ČR)

Vývoj počtu porad

Výměnný fond 2002-2015 (ČR)

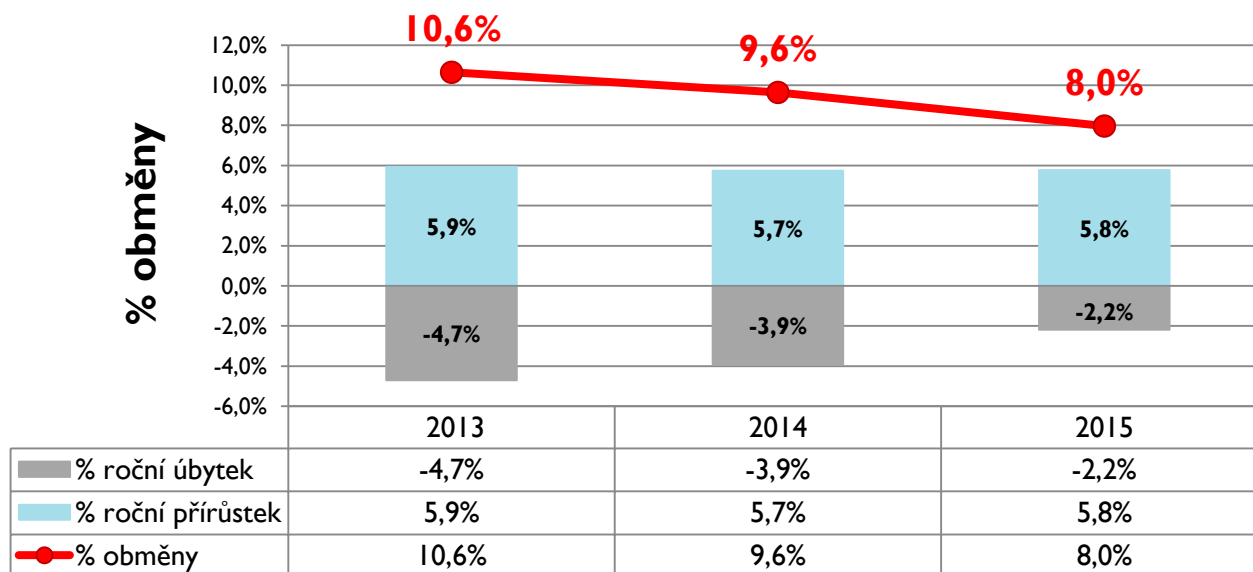
Roční přírůstek VF

ROK

OBMĚNA VÝMĚNNÉHO FONDU 2013-2015 (ČR)

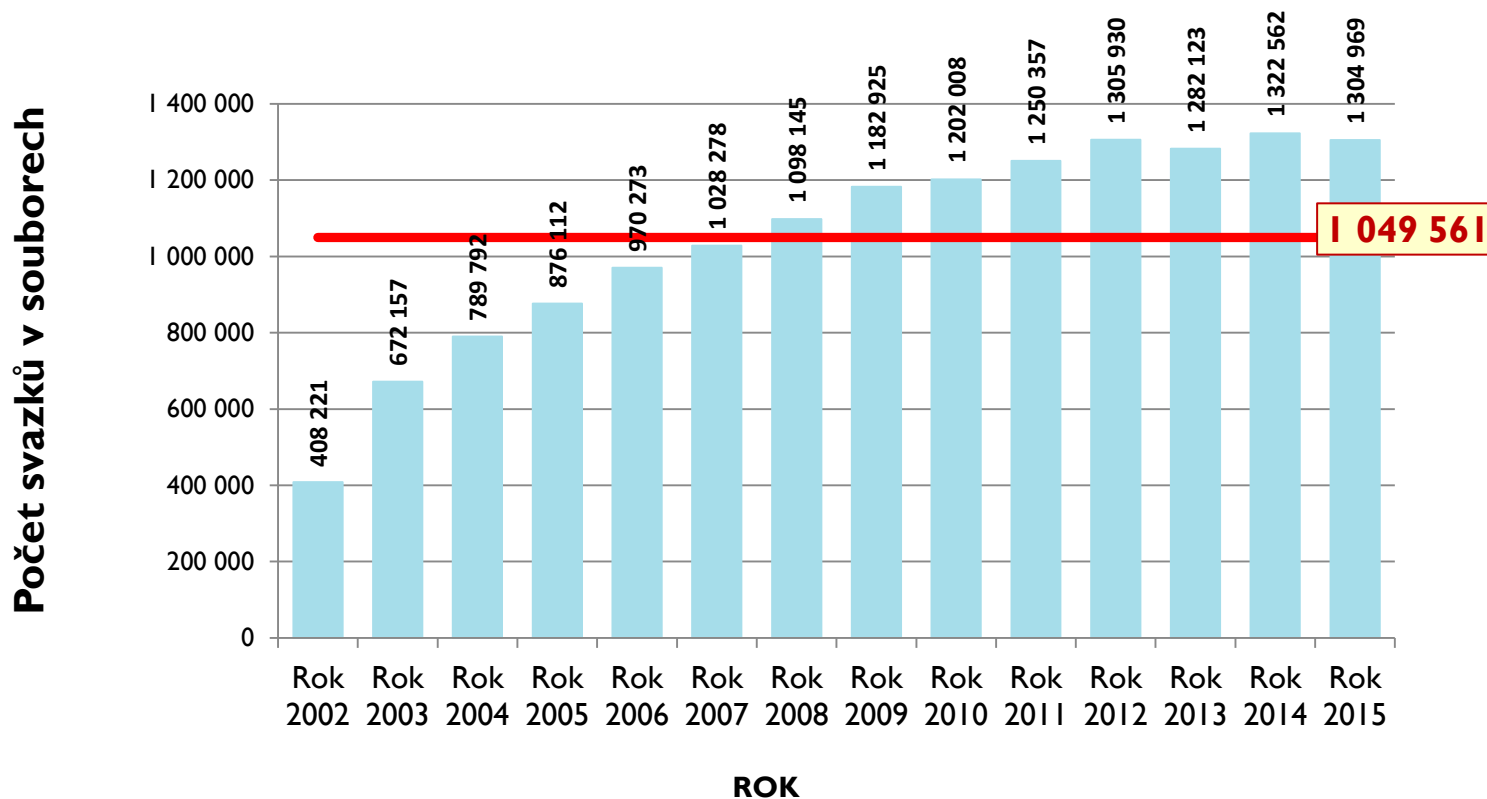

ROK

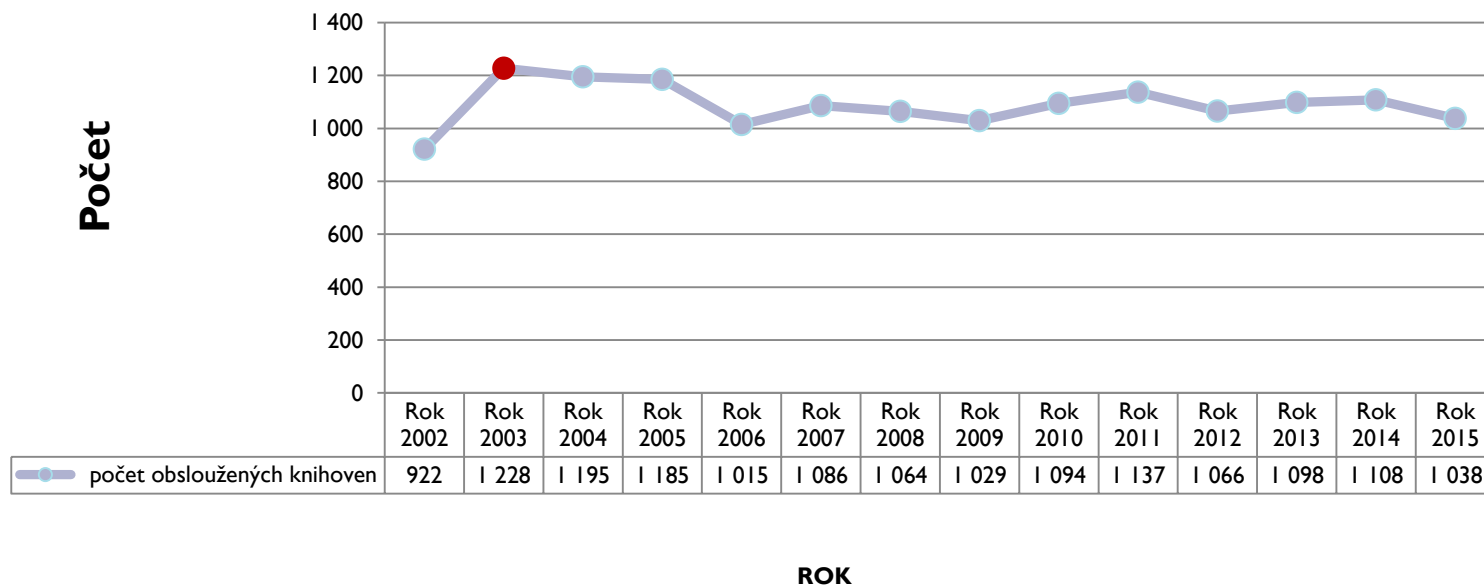
CIRKULACE VÝMĚNNÉHO FONDU 2002-2015 (ČR)

Cirkulace a distribuce výměnného fondu

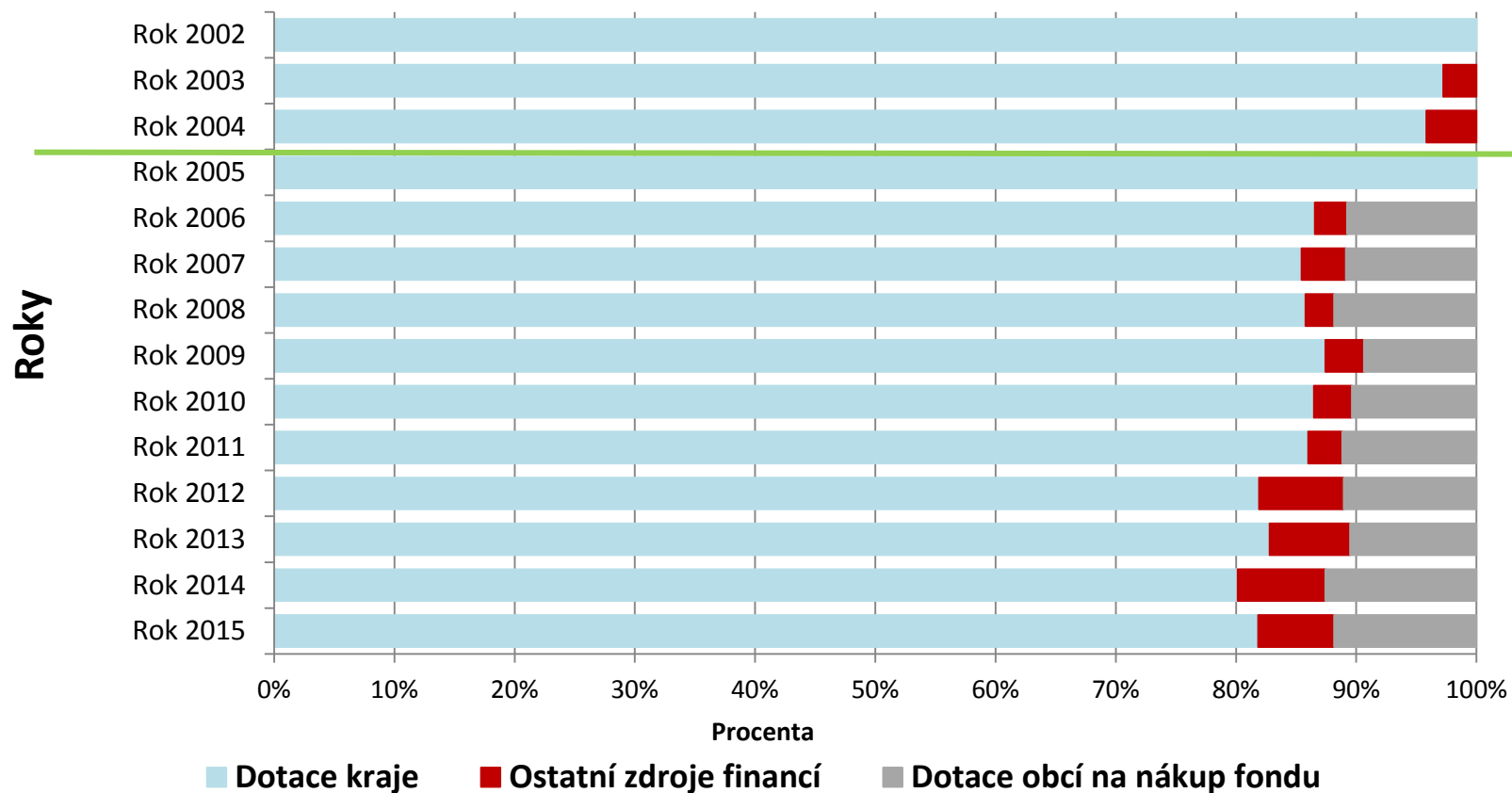
REVIZE A AKTUALIZACE FONDU 2002-2015 (ČR)

Vývoj počtu obslužených knihoven (revize a aktualizace fondu)

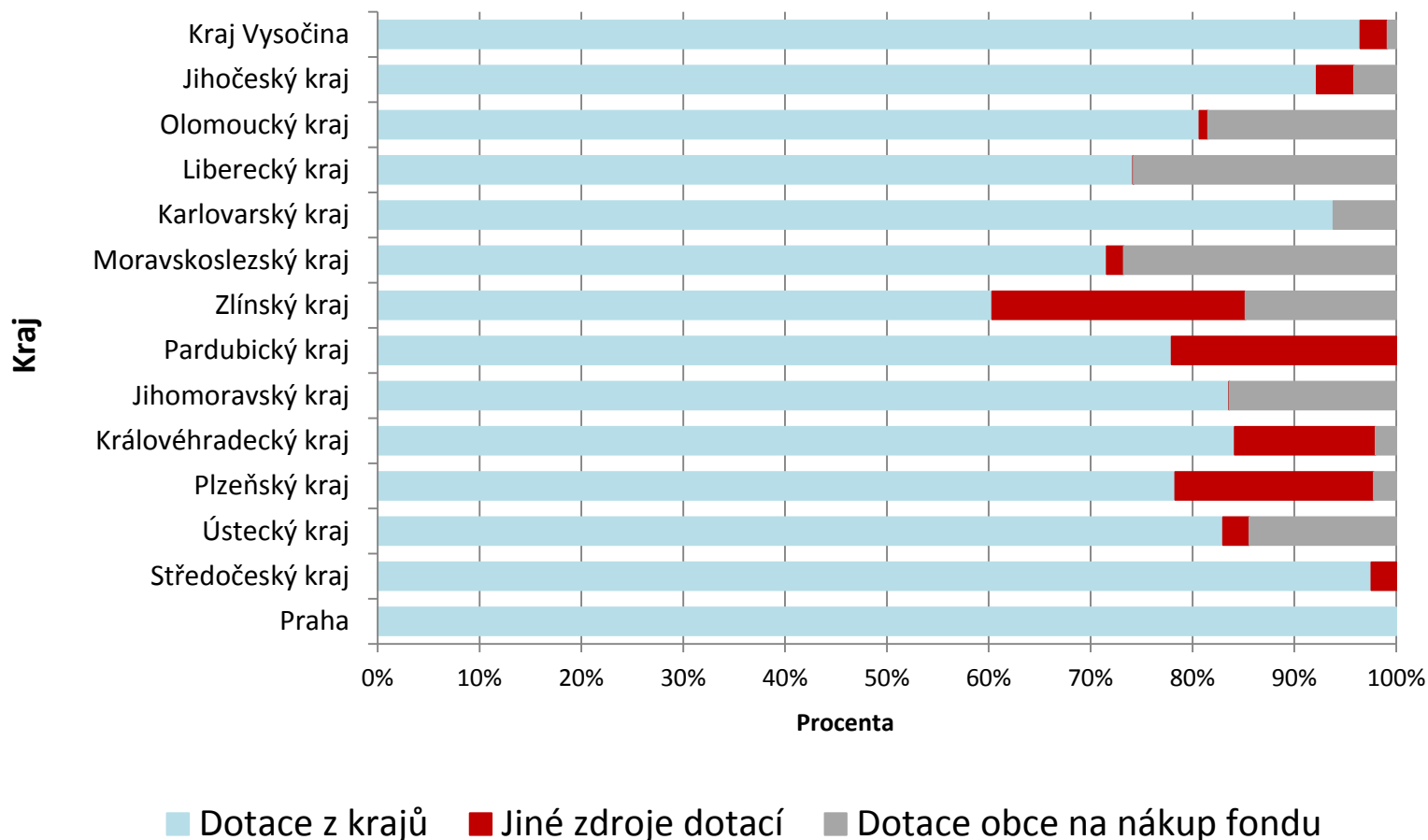
FINANCOVÁNÍ RF 2002-2015 (ČR)

Skladba financování za jednotlivé roky (v rámci celé ČR)

FINANCOVÁNÍ RF V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH (2015)

Skladba financování RF v roce 2015

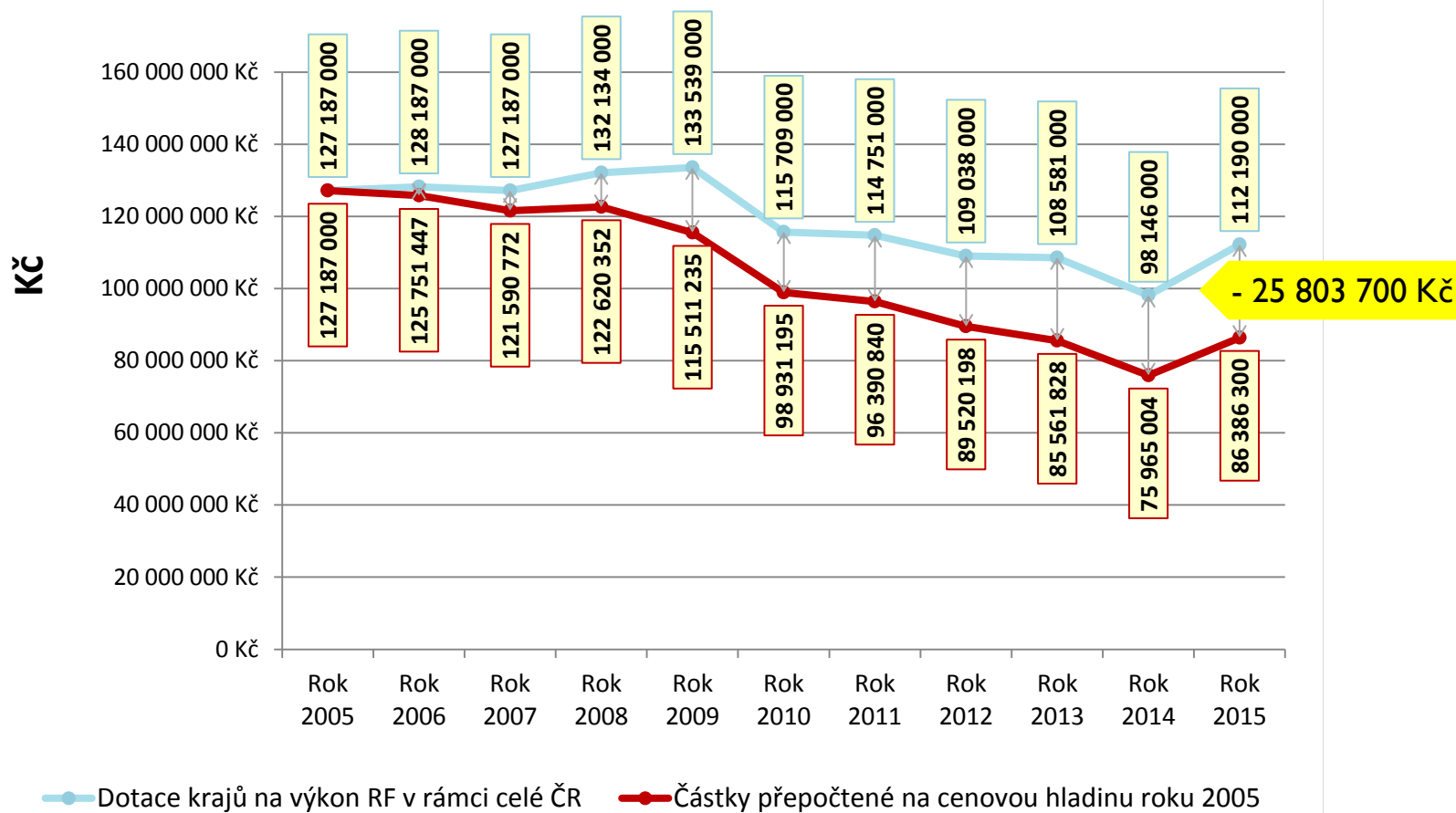
Přehled dotací na výkon RF za celé období

	Ze státního rozpočtu			Z krajských rozpočtů											Trend za celé sledované období
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Praha (v tis.)	2 022	2 790	2 785	2 881	3 031	2 881	2 886	2 700	2 567	2 210	2 073	2 412	2 163	2 404	
Středočeský kraj (v tis.)	13 180	18 643	18 613	15 764	15 832	15 746	15 991	15 991	7 200	7 000	7 500	10 000	10 000	10 212	
Jihočeský kraj (v tis.)	8 131	11 389	11 295	11 184	13 512	11 184	13 000	13 000	10 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	
Plzeňský kraj (v tis.)	5 824	8 373	8 346	6 000	6 500	6 000	7 500	8 000	7 630	6 700	5 950	5 500	5 500	6 000	
Karlovarský kraj (v tis.)	2 523	3 715	3 721	3 665	4 006	3 665	4 049	3 863	3 670	3 656	3 591	3 591	3 591	3 687	
Ústecký kraj (v tis.)	7 092	9 839	9 761	10 166	7 500	10 166	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	7 800	7 500	8 000	
Liberecký kraj (v tis.)	3 766	2 454	5 201	5 312	4 500	5 312	5 300	5 440	5 440	5 440	5 500	5 500	5 500	5 645	
Královehradec ký kraj (v tis.)	6 173	8 600	8 606	8 823	8 823	8 823	10 122	10 122	9 358	9 230	8 300	6 000	6 000	6 200	
Pardubický kraj (v tis.)	5 817	7 892	7 818	8 176	8 250	8 176	7 200	7 200	5 850	5 850	4 047	4 000	4 000	6 000	
Kraj Vysočina (v tis.)	6 710	10 014	9 752	10 127	10 127	10 127	10 744	11 066	9 513	9 392	9 392	9 392	9 392	9 392	
Jihomoravský kraj (v tis.)	9 320	13 233	13 284	14 050	14 360	14 050	14 405	14 450	13 450	13 450	13 450	13 450	13 200	13 450	
Olomoucký kraj (v tis.)	6 517	9 535	9 721	9 920	10 200	9 920	10 200	10 250	9 300	9 300	9 300	9 000	9 000	9 000	
Zlínský kraj (v tis.)	5 863	8 256	8 168	8 550	8 734	8 550	9 543	9 734	10 008	9 800	6 800	6 800	6 800	6 800	
Moravskoslezský kraj (v tis.)	9 061	12 179	12 556	12 569	12 812	12 569	13 194	13 723	13 723	13 723	14 135	14 135	14 400	14 400	
Celkem (v tis.)	91 999	124 123	129 627	127 187	128 187	127 187	132 134	133 539	115 709	114 751	109 038	108 581	98 146	112 190	

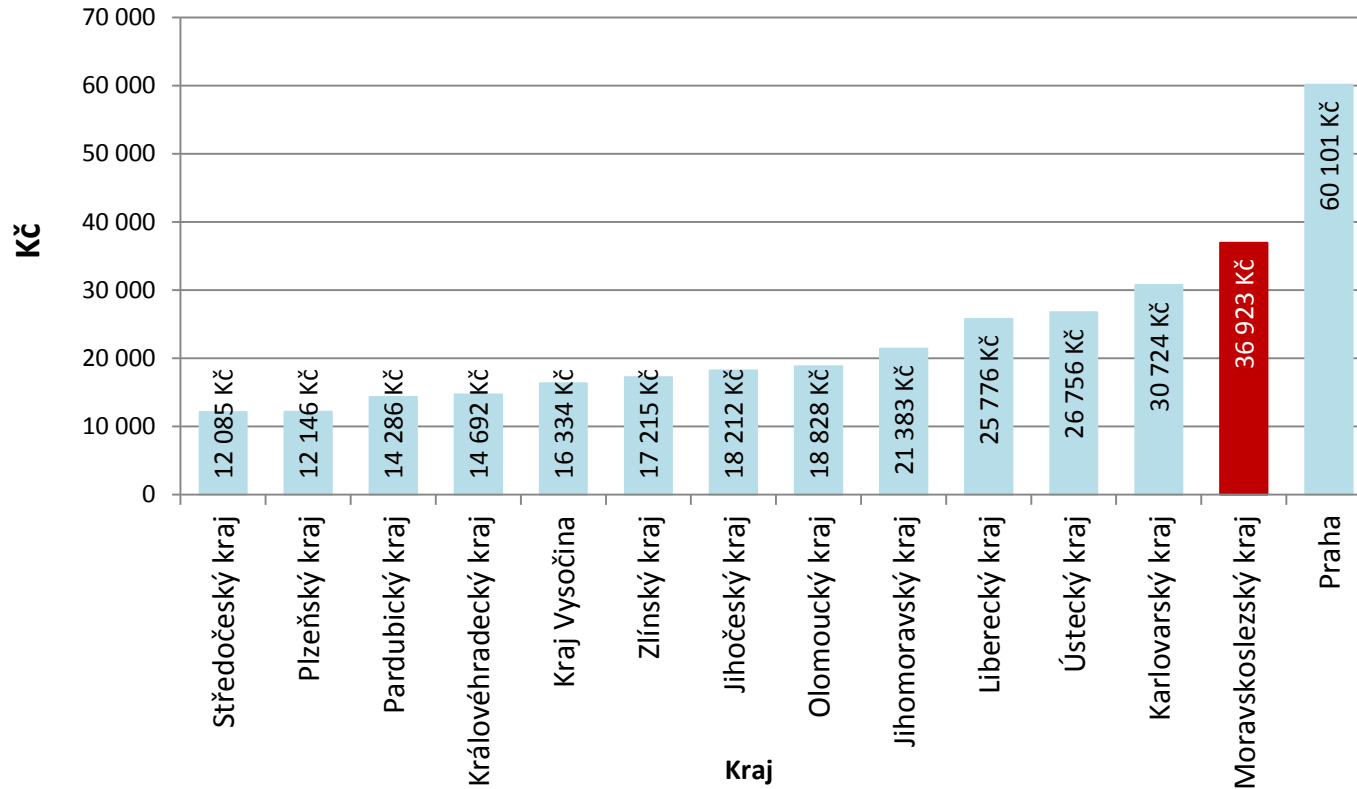
CELKOVÁ DOTACE KRAJŮ NA RF (2005-2015)

Vliv inflace na přidělenou dotaci

PRŮMĚRNÁ ČÁSTKA DOTACE KRAJŮ NA RF NA 1 OBSLUHOVANOU KNIHOVNU (2015)

Průměrná částka z dotace kraje na RF na 1 obsluhovanou knihovnu (2015)

POROVNÁNÍ DVOU KRAJŮ S ODLIŠNÝM MODELEM VÝKONU RF

Porovnání výchozích podmínek u dvou krajů s odlišným výkonem RF				
	Bez nákupu služeb	S nákupem služeb	Porovnání	
Kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj
Dotace kraje	6 000 000	6 000 000		
Počet obyvatel	576 635	516 149		
Počet pověřených knihoven	16	4		
Počet obsluhovaných knihoven	494	420		
Průměrný počet obsluhovaných knihoven na	36	53		
Počet pracovníků RF	13,89	8,00		

Porovnání výsledků některých služeb u dvou krajů s odlišným modelem poskytování RF

Kraj	Bez nákupu služeb	S nákupem služeb	Porovnání	
	Plzeňský kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj
Počet poskytnutých konzultací	834	2 150		
Počet poskytnutých metodických návštěv	902	459		
Počet vzdělávacích akcí v rámci RF	65	19		
Počet účastníků vzdělávacích akcí v rámci RF	949	279		
Počet porad	40	35		
Počet revidovaných knihoven	16	43		

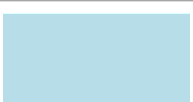

Porovnání služeb týkajících se VF u dvou krajů s odlišným modelem poskytování RF

Kraj	Bez nákupu služeb	S nákupem služeb	Porovnání	
	Plzeňský kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj
Roční přírůstek VF z dotace kraje	9 601	12 537		
Náklady na nákup fondu z dotace kraje	1 883 695	2 183 451		
Cirkulace VF/počet souborů	1 329	1 087		
Cirkulace VF/ počet svazků	87 676	76 784		
Částka poskytnutá na VF od obcí	564 261	691 818		

Porovnání některých nákladů na výkon RF u dvou krajů s odlišným modelem poskytování RF

	Bez nákupu služeb	S nákupem služeb	Porovnání	
	Plzeňský kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Pardubický kraj
Kraj				
Počet ujetých km	27 618	11 706		
Náklady na dopravu	22 913	109 953		
Náklady na nákup knihovnických služeb	0	1 154 262	X	
Mzdové náklady z dotace kraje	2 840 550	1 463 644		

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZÁVĚRY

- ▶ **Počet pověřených i obsluhovaných knihoven v ČR zůstává poměrně vyrovnaný a vysoký**
- ▶ **Počet pracovníků RF neustále klesá**
- ▶ **Počet konzultací i metodických návštěv klesá**
- ▶ **Počet vzdělávacích akcí narůstá**
- ▶ **Obměna VF za poslední 3 sledované roky klesá**
- ▶ **Výše prostředků vynaložených na nákup VF meziročně klesá**
- ▶ **Počet cirkulovaných svazků meziročně narůstá**
- ▶ **Ročně se v rámci RF najezdí průměrně 335 549 km**
- ▶ **Výše dotace krajů na RF je rozdílná, různě kolísá.**
- ▶ **Jedině Moravskoslezský kraj vykazuje trvalý nárůst dotace na RF**
- ▶ **Mzdové náklady pojmu každoročně zhruba 50 % z dotací krajů**

Děkuji za pozornost

Více na: https://is.muni.cz/th/415430/ff_m/Diplomova_prace.pdf

